

Ульянова К. М.,
канд. наук із соц. комунік., доцент,
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

Ulyanova Kateryna,
Candidate of Sciences on Social Communications,
Associate Professor at the Department
of Journalism and Publishing,
Luhansk Taras Shevchenko National University

Інтертекстосвіт Олеса Гончара: квінтесенція семіотичного поля світоглядних домінант

(Рецензія на: Галич В. М. Семіотика інтертекстуальності публіцистичного твору: соціально-комунікативна рецепція : монографія. – Рівне : ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. – 120 с.)

“Oles Honchar’s “Intertextworld”: the Quintessence of Semiotic Field Regarding Ideological Dominants”

Мета дослідження – журналістичнознавчий аналіз монографії В. Галич «Семіотика інтертекстуальності публіцистичного твору: соціально-комунікативна рецепція» (Рівне, 2015) на основі розгляду її змістової структури, а також виявлення теоретичного та практичного значення в системі соціальних комунікацій.

Методи дослідження. Дослідження має описовий характер, тому для виділення та характеристики наукового об'єкта застосовуються методи синхронного аналізу, описовий, який реалізується за допомогою прийому безпосереднього спостереження, виділення, членування й інтерпретації теоретичного матеріалу аналізованого видання.

Результати дослідження. Дослідницька концепція, реалізована в монографії В. Галич, продумана досить вдало й органічно, що виявляється в кожному структурному елементі книжки – від обкладинки до змістової організації. Текст складається з десяти розділів: як узагальнювальних теоретичних, які мають абстрактний характер і розкривають метатеорію інтертекстуальності, так і конкретних, прикладних, які спираються на широкий емпіричний матеріал, стосуються аналізу модифікацій різних типів цього явища в художній, мемуарній, епістолярній та публіцистичній творчості Олеса Гончара.

Висновки. Осмислення публіцистичного змісту прагматики цитувань та міжтекстових зв'язків у синхронії та діахронії є основою в побудові соціокультурної моделі інтертекстуальності публіцистичного твору другої половини ХХ ст., розкриває шляхи концептуалізації дійсності та напрями комунікаційних стратегій тогочасної доби.

Ключові слова: В. Галич; Олес Гончар; інтертекстуальність; семіотика.

The *main objectives* of research are implementation of journalistic analysis of the monograph by Valentyna Halych “Semiotics of Intertextuality of Publicistic Work: Social-Communicative Reception” (Rivne, 2015), based on in-depth analysis of its semantic structure and identification of its theoretical and practical value in the system of social communications.

Methodology. The study has a descriptive nature, so in order to select and to characterize the scientific object we applies the method of synchronous analysis – descriptive method that is implemented by taking direct observation, separation, division and interpretation of theoretical material of analyzed publication.

Main results of the study. The research of semiotics of intertextuality in publicistic, fiction, memoir and epistolary creativity of Oles Honchar, accomplished by Valentyna Halych in the parameters of social chronotope, puts the publication at the intersection of many scientific fields, the basic of which the theory of social communications is. The researcher’s concept is conceived quite successfully and seamlessly, which is manifested in each structural element of the book – from covers and titles to semantic organization of sections. The text is accurately structured

in ten sections: both generalizing theoretical sections, which are abstract and opening metatheory of intertextuality, and specific sections, which are pragmatical, relying on deep empirical material and outlining the examination of intertextuality phenomenon modifications in fiction, memoirs, epistolary and journalistic creativity of Oles Honchar.

Despite of implementation of important methodological principles in the study, such as scientific approach, historicism, objectivity, comprehensiveness, cognitiveness and specific research approaches (semiotic, conceptual, synergistic, ideographic, ideological pluralism), Valentyna Halych's book is not academically overburdened, which provides its with accessibility to a wide range of connoisseurs – scientists, educators, applicants of scientific degrees and students.

Conclusions. Comprehension of the publicistic content of text citations pragmatics and intertext links in synchrony and diachrony is the foundation to construct a socio-cultural model of intertextuality of publicistic creation in the second half of XX century, and reveals the ways of conceptualizing reality and directions of communicative strategies in contemporary.

Keywords: publishing; Valentyna Halych; Oles Honchar; intertextuality; semiotics.

Представлена до наукового розгляду праця авторитетного професора, сумлінного українського вченого-гончарознавця Валентини Галич є логічним і системно впорядкованим продовженням серії поважних академічних видань [1–4], присвячених багатогранній творчості духовного лідера та натхненного сподвижника українського відродження, світоча національної культури – Олеся Гончара. Натхненна творчість митця стала життєвим кредо для дослідниці, яка крок за кроком достеменно вибудовувала еволюційну парадигму Гончарового таланту як письменника, публіциста, редактора й журналіста; силою наукової думки, критичного мислення, дослідницької компетенції одухотворювала могутність його вічного й пристрасного слова.

Дослідження семіотики інтертекстуальності публіцистичної, художньої, мемуарної та епістолярної спадщини Олеся Гончара здійснене в параметрах соціального хронотопу, що ставить видання на перетині наукового поля багатьох наук, базовою з яких є теорія соціальних комунікацій, яка спроможна окреслити грані таланту митця, визначити такі дискурсивні перспективи розвитку українського суспільства, як національна ідентичність, державність. Осмислення публіцистичного змісту прагматики цитувань та міжтекстових зв'язків у синхронії і діячності є основою в побудові соціокультурної моделі інтертекстуальності публіцистичного твору другої половини ХХ ст., розкриває шляхи концептуалізації дійсності та напрями комунікаційних стратегій тогочасної доби.

Вдало продумана концепція видання органічно виявляється в кожному його структурному елементі – від обкладинки й титулів, до змістової організації розділів. Так, прагматика художнього оформлення книжкової палітурки репрезентує багатоаспектність семіотичного поля інтертексту проблемної статті Олеся Гончара «Скликає мати». Засобами візуально-образної ідентифікації стали знакові об'єкти й споруди (прецедентні ороніми) протилежних «світів» України – львівський «Високий замок», донецькі терикони, канівська Чернеча (Тарасова) гора – уособлення

різних особливостей ментальності, світоглядних позицій, які на аксіологічному рівні мають орієнтуватися на вічне, заповітне, консолідувальне Шевченкове слово. Така прагматика автора наділена глибоким соціокультурним смислом і є доволі актуальною в сучасний період дезорієнтації суспільної свідомості в умовах політичної кризи, ускладненої війною на сході України, здатна не лише привернути увагу читача, а й викликати позитивну суспільну реакцію та сформувати цілісну національну концептосферу сучасності. «...Семіотика інтертекстуальних елементів, сумлінно опрацьована видатним автором (О. Гончаром. – К. У.), здатним до філософської оцінки буття українського народу, щоразу актуалізує свій прогностичний потенціал, не втрачає актуальності в карколомні періоди національної історії – і на світанку незалежності, і нині, у час військового російсько-українського конфлікту», – коментує В. Галич [1, 8].

Феномен соціальної комунікації як метапоняття образно репрезентується у графічному макеті «Інтерактивне дерево», яке має символічний характер і є художньо-ілюстративним фронтисписом книги. Листя дерева на малюнку зображені у вигляді найпоширеніших іконічних знаків, використовуваних у мережі інтернет на позначення комунікаційних каналів (соціальних мереж, листів, технічних засобів зв'язку тощо), а фоном для зображення став комплексний набір слів-термінів, які розкривають різні соціально-комунікативні категорії. Така інтерактивна модель органічно виявляє міждисциплінарний зв'язок явища інтертекстуальності та методологічних засад його наукового осмислення з актуалізацією глибокого концептуального і гносеологічного смислу.

Загальний обсяг книжки чітко структурований за десятьма розділами: як узагальнювальними, які розкривають теоретико-методологічну глибину висвітлення проблеми інтертекстуальності, так і конкретними, що стосуються аналізу модифікацій різних типів цього явища у творчості Олеся Гончара (архі-, пара-, мета- й гіпертекстуальності), виявляють публіцистичний

зміст прагматики цитувань, джерела метафорики й діалогізму інтертекстуальності, розглядають феномен «тексту в тексті» з позиції проблем саморедагування й текстотворення. Великою перевагою пропонованого видання з-поміж інших є глибоке занурення авторки в емпіричний матеріал, що сприяє розкриттю «процесів інтертекстуалізації мисле-, слово-, текстотворення в робітні Гончара-публіциста, дозволяє говорити про монолітність його творчого спадку, а уведення в параметри часопростору його нового прочитання – відтворити реальний, а не розтиражований у радянську епоху або ж знівельований у наш час, найбільш об'єктивний портрет майстра» [1, 8].

Попри реалізацію в дослідженні важливих методологічних принципів, таких як науковість, історизм, об'єктивність, комплексність, когнітивність, а також специфічних наукових підходів (сеmiotичного, концептуального, синергетичного, світоглядного плюралізму), книжка В. М. Галич не є затеоретизованою, що забезпечує її доступність для широкого кола поціновувачів – науковців, освітян, здобувачів наукових ступенів і студентів.

Хочеться вірити, що пристрасна публіцистична і художня творчість духовного провідника української нації Олесея Гончара, яка в сьогоднішньому постмодерному бутті несправедливо посталала перед невиправданими викликами доби, ще довгі роки живитиме національні пріоритети

Ульянова Е. Н.

Мир интертекста Олесея Гончара: квинтесенция семиотического поля мировоззренческих доминант

(Рецензия на: Галич В. Н. Семиотика интертекстуальности публицистического произведения: социально-коммуникативная рецепция: монография. – Ровно : ГУ «Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко», 2015. – 120 с.)

Цель и задачи исследования состоят в осуществлении журналистиковедческого анализа монографии В. Галич «Семиотика интертекстуальности публицистического произведения: социально-коммуникативная рецепция» (Ровно, 2015) на основе глубинного анализа ее содержательной структуры, а также выявления теоретического и практического значения в системе социальных коммуникаций.

Методы. Исследование имеет описательный характер, поэтому для выделения и характеристики научного объекта используется метод синхронного анализа – описательный, который реализуется с помощью приема непосредственного наблюдения, выделения, членения и интерпретации содержательной структуры анализируемого издания.

Основные результаты. Исследовательская концепция, реализованная в монографии В. Галич, продумана достаточно удачно и органично, что выявляется в каждом структурном элементе книги – от обложки и титулов до содержательной организации разделов. Текст представленный десятью разделами: как обобщающими теоретическими, которые имеют абстрактный характер и раскрывают метатеорию интертекстуальности, так и конкретными, прикладными, которые опираются на широкий эмпирический материал, затрагивают анализ модификаций различных типов этого явления в художественном, мемуарном, эпистолярном и публицистическом творчестве Олесея Гончара.

Выводы. Осмысление публицистического содержания прагматики цитирования и межтекстовых связей в синхронии и диахронии является основой в построении социокультурной модели интертекстуальности публицистического произведения второй половины XX в., раскрывает пути концептуализации действительности и направления коммуникативных стратегий того времени.

Ключевые слова: издание; В. Галич; Олесь Гончар; интертекстуальность; семиотика.

українців, а наукова школа В. Галич відкривати-ме й осмислюватиме нові грані його невичерпного таланту.

Список літератури

1. Галич В. М. Олесь Гончар — журналіст, публіцист, редактор : еволюція творчої майстерності : монограф. / В. М. Галич. – К. : Наук. думка, 2004. – 816 с.
2. Галич В. М. Поетика публіцистичного тексту (на матеріалі творчості Олесея Гончара) : навч. посіб. – К. Шлях, 2006. – 200 с.
3. Галич В. Щоб слово жило... : монограф. / Валентина Галич ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2013. – 144 с.
4. Галич В. М. Семиотика інтертекстуальності публіцистичного твору: соціально-комунікативна рецепція : монограф. – Рівне : ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2015. – 120 с.

Reference list

1. Halych, V. M. (2004), Oles Honchar – A Journalist, Publicist, Editor: Evolution of Imagination Skill: a Monograph, Naukova dumka, Kyiv, 816 p.
2. Halych, V. M. (2006), The Poetics of Publicistic Text (on the Materials of Oles Honchar's Creativity): a Textbook, Shlyakh, Kyiv, 200 p.
3. Halych, V. M. (2013), To Make A Word Live...: a Monograph, Luhansk Taras Shevchenko National University, 144 p.
4. Halych, V. M. (2015), Semiotics of Intertextuality of Publicistic Work: Social-Communicative Reception: a Monograph, Publishing House of Luhansk Taras Shevchenko National University, Rivne, 120 p.

